

Informácie o projekte Snowball

Intelligent energy for integrated urban and mobility planning

1
2006

Intelligent Energy Europe

OBSAH

**Čo je Snowball • Genéza v Ecocity • Tím Snowball • Kľúčoví hráči • Štruktúra projektu a ciele
Spôsob komunikácie • Medzinárodné konzorcium riešiteľov • Signatári kontraktu za Slovensko
Slovenský kolektív riešiteľov a ich očakávania • Uskutočnené aktivity • Pripravované aktivity**

Čo je Snowball

Nie náhodou sme do projektu Ecocity pred 4 rokmi vybrali modelové územie v historickom centre Trnavy. Problém vysokej intenzity dopravy na prieťahu cesty v centre trápi nejedno slovenské mesto či dedinu. Dnes už máme s riešením dopravy v centrach miest isté skúsenosti. Medzičasom sa slovenskej odbornej verejnosti podarilo, aj keď len čiastočne, modernizovať normu STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií, naše pracovisko vypracovalo pre SSC technický predpis o používaní prvkov upokojenia dopravy v zastavanom území, v mestách ako huby po daždi rastú okružné križovatky, donedávna v rozpore s legislatívou SR. Máme spoľahlivých partnerov na európskych univerzitách, inštitútoch, ale aj praktické výsledky z územných generelov dopravy v mestách. Tako sa vyformoval tím odborníkov z praxe, riadenia rozvoja miest a ich dopravy, dopravného plánovania a projektovania, urbanistov, ekonómov, energetikov, ekológov, krajinárov aj mediátorov.

Výsledky tvorby ekologického sídliska tretieho tisícročia „ekosity“ v oblasti regulovania dopravy v senzitívnych zónach mesta boli podkladom na podanie projektu Európskej Komisii RTD pre vedu, výskum a ich aplikácie pod názvom Snowball.

Projekt „snehovej gule šírenia poznatkov“ má v slovenčine názov „Metódy integrovaného plánovania, environmentálnej bezpečnosti a úspor energií v doprave miest EÚ“ a budú to metódy edukačné, výskumné, projektovo aplikáčné aj tzv. implementačné. SNOWBALL patrí pod gesciu EIE Intelligent Energy Europe Programme, s anglickým obsahom „Research and Demonstration, take-up and further dissemination of sustainable integrated planning methods in European cities“ a bol registrovaný pod číslom: EIE/05/105/SI2.419575.

Budú sa tam rozpracovať a implementovať metódy z predchádzajúcich projektov EK - LEDA, ECOCITY, CIVITAS, STEER, PORTAL v podmienkach partnerských krajín konzorcia: Holandsko, Nemecko, Španielsko, Slovensko, Taliansko, Anglicko. Každá krajina ponúkla aj svoje metódy integrovaného plánovania dopravy a životného prostredia v mestách. Cykly workshopov tvorivých ateliérov v hostujúcich mestách Trnava, Hilversum a Štokholm vytvoria priestor pre aktívnu účasť na riešenie vybraných modelových území v pozvaných (implementačných) mestách Martin, Zvolen, San Sebastian, San Fernando, Verona a Ludwigsburg.

Postupne sa program edukácie a názorného projektovania aj oponovania rozšíri na stále viac miest odbornej verejnosti rôznych povolaní a občianskych záujmových skupín. Princíp narastania národných tvorivých tímov a zvyšovania vedomostného potenciálu v zúčastnených krajinách po dobu najbližších 3 rokov a ďalej možno prirovnáť k snehovej guli, valiaci sa do údolia, postupne cez mestá celej Európy. Preto má projekt názov Snowball snehová guľa.

Ing. Peter Rakšányi, PhD.
Koordinátor projektu

Genéza v Ecocity

Už na konci druhého roku projektu Ecocity (2003) bolo jasné, že problém prieťahu cesty I/61 v Trnave, známy ako Rybníková ulica s cca 22 000 vozidlami za deň a 17 % ťažkých v blízkosti historického jadra mesta, nemôže zostať len na úrovni európskej štúdie. Preukázali to aj diplomové práce, vypísané na viacerých univerzitách: Miroslava Glozmeková na ŽU Žilina, Maria Hakansson vo švédskej TU Lulea a STU Bratislava, Lenka Juhásová v r.2005 na STU v Bratislave. V šk. roku 2006/2007 sa Rybníkovou zaoberá anglický diplomant z TH v Erfurte, znova pod našim vedením.

Slovenská správa ciest SSC tento úsek cesty eviduje na jednom z popredných miest v Katalógu nehodových lokalít a Ing. Fajta sa informuje prakticky o každom výsledku našich aktivít z oblasti bezpečnosti cestnej dopravy v mestách.

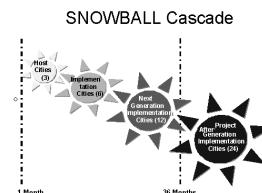
Kresba:

Kováč, B., ECOCITY

Konzorcium Ecocity, pozostávajúce z 30 inštitúcií Európy, posilnilo riešiteľia Fakulty architektúry, Stavebnej fakulty STU vlastnou metodikou ÚGD a spolu s mestom Trnava sme formulovali dopravno-urbanistický názor na mestské bulváre.

Holandská metóda DSGF (Drive slow go fast) ponúka množstvo argumentov, ktoré budeme využívať pri riešení prieťahov cest slovenskými mestami. Vhodnosť metódy integrovaného plánovania nám potvrdili aj kolegovia z partnerských univerzít v Hannoveri, Helsinkách a Newcastle.

Tím Snowball

Goudappel Coffeng koordinátor NL
STUBA národný koordinátor SR
Trnava - hostujúce mesto
Martin - implementačné mesto
Zvolen - implementačné mesto
spolupráca: úrady a ľudia miest a regiónov

Kľúčoví hráči

Integrované plánovanie dopravy a územia sa chápe ako spolupráca všetkých zainteresovaných inštitúcií na modelových riešeniaciach. Predpokladá sa, že kľúčoví hráči budú najmä:
Slovenská správa ciest v Bratislave a pracovníci z regiónov, BECEP rada vlády pre bezpečnosť cestnej premávky,
Samosprávne kraje a mestské úrady, Ministerstvo dopravy SR, MŽP SR, Agentúry životného prostredia, SAD, ŽSR, Slovenská energetika, Cestné hospodárstvo, projektanti, občania. Vám je venovaná podstatná časť informácií o výstupoch jednotlivých časťí projektu Snowball (str.2-3).

Informácie o projekte Snowball

Intelligent energy for integrated urban and mobility planning

1
2006

Intelligent Energy Europe

Štruktúra projektu a ciele

Európska únia stanovila, že v priebehu 10 rokov v členských krajinách dosiahne 10-20% úspor energií a palív v prevádzke dopravy v mestách a regiónoch. Tento projekt má navrhnutými a overenými, ale aj novými metodikami vytvoriť dobré východiská pre určené ciele v partnerských krajinách.

Stály svetový cestný kongres, známy ako PIARC/AIPCR, dnes už pod gesciou WRA (World Road Association), má samostatnú sekciu C10 (Urban Area), ktorej úsilie smeruje k zdôvodňovaniu a praxi integrovaného plánovania dopravy, ktoré tiež nazývame komprehenzívne plánovanie. V súlade s cieľmi tohto hnutia kvality máme aj v projekte Snowball za úlohu zostaviť fungujúcu sieť pracovísk integrovaného plánovania udržateľnej dopravy v mestách, ktorá by na úrovni miest a regionálnych inštitúcií kooperovala pri presadzovaní metód úspory energií v doprave, environmentálnej bezpečnosti a znižovaní negatívnych účinkov dopravy v mestách. Bude potrebná aproximácia metód integrovaného plánovania dopravy na lokálne podmienky partnerských krajín (legislatíva a normy plánovania), plánujeme vypracovať metodické návody a príručky.

Za základný cieľ považujeme zvýšenie povedomia odbornej a laickej verejnosti o potrebe spoluúčasti na plánovacom procese. V SR budeme používať aj vlastnú metodiku územného generelu dopravy, ktorá bola vyvinutá v rámci projektov VEGA, aj vďaka účasti riešiteľov v medzinárodných projektoch.

Tak ako v každom projekte, aj Snowball má navrhnutú štruktúru a postupy, zoradené a označené do tzv. pracovných balíkov WP, ktoré s ohľadom na dohodnuté a schválené ciele riadi koordinátor (WP1).

WP Structure

WP2: zostavenie vecnej osnovy a oboznámenie sa s úlohami členov konzorcia projektu.

WP3: QSG je skupina špecialistov, ktorá už má skúsenosti tak s metódami integrovaného plánovania ako aj s vedením tvorivých tímov v predchádzajúcich projektoch. Je to skupina na podporu kvality.

WP4: Mestá ponúkli na modelovanie dopravných a urbanistických projektov svoje územie, v našom prípade zónu s prieťahom cesty vysokých intenzít dopravy týmto územím. Mestá sme nazvali implementačné, lebo na ich území sa bude spoločne plánovať, projektovať a konzultovať výhody a nevýhody návrhov.

WP5: N-QSG je národná skupina na podporu kvality. Vznikne v implementačných mestách, prakticky z domácich špecialistov, posilnená expertmi so skúsenosťami z medzinárodných projektov aj domáceho výskumu v integrovanom plánovaní.

WP6: porovnávanie a vyhodnocovanie navrhnutých riešení na pôde mesta, aj medzi sebou navzájom pomocou známych, ale aj nových dohodnutých kritérií kvality, aby sa dal určiť stupeň dosiahnutia cieľov.

WP7a8: v každom dobrom projekte je povinnosť šírenia dobrých výsledkov, nadobudnutých skúseností a teoretických poznatkov ďalej do praxe tak, aby sa mohli do pokračovania projektu, už na národných úrovniach, zapojiť aj iné mestá so svojimi problémami.

Mestá budú modelovať územie samé

V jednotlivých etapách projektu sa predpokladá:

1. Vytvorenie QSG, tímu špecialistov z rôznych vedných disciplín (urbanizmus, sociológia, doprava, environmentalistika, energetika, ekonómia), ktorý v hostujúcich mestách Trnava, Hilversum, Štokholm bude učiť zástupcov implementačných miest najprv dve metódy plánovania dopravy v mestách (prípadové štúdie LTP a DSGF), ktoré sme vyvinuli v predchádzajúcich spoločných projektoch EU. (budeme o nich referovať v ďalších číslach Informácií).

2. Zostavenie modelu procesu integrovaného

Územného/priestorového plánovania, v ktorom budú na účelovo vybraných zónach implementačných miest Martin, Zvolen, Verona, San Sebastian, San Fernando a Ludwigsburg overené účinky znižovania spotreby energií, emisií škodlivín, nehodovost', hluk a iné indikátory kvality životného prostredia v mestách.

3. V priebehu druhej etapy (jeseň 2007) sa vytvoria samostatné národné tímy N-QSG, ktoré na príklade získaných skúseností a po zapojení širšej odbornej verejnosti do plánovacieho procesu rozšíria počet o ďalších 2x 6 implementačných miest, pracujúcich už samostatne, za asistencie QSG, ale na národných úrovniach.

Modelové územia na Slovensku:

Martin: pripojenie centrálneho okruhu mesta mestskými radiálami Jilemnického a Jesenského.

Zvolen: časť komunikačného okruhu okolo centra bulvár T.G.Masaryka s alternatívou odklonu pozdĺž stanice a pod zámkom.

Spôsob komunikácie

Projekt Snowball má preukázať schopnosť komunikácie všetkých účastníkov plánovania: nositeľa zámeru, ktorým je mestský úrad, projektantov najrôznejších profesíí, správcov dopravných zariadení a územia a ich vlastníkov, zástupcov štátnej, regionálnej a miestnej správy, potenciálnych investorov, prevádzkovateľov dopravných služieb, policajtov, ochranárov verejného majetku, prírody, krajiny aj kultúrneho dedičstva, dodávateľov a predajcov energií, vody, podnikateľov v malo- a veľkoobchode, aktívnych občanov a ich záujmové skupiny, politikov na všetkých úrovniach. **Kľúčoví hráči - key actors** sú všetci, ktorí na pozvanie prídu, aktívne sa zúčastnia organizovaných workshopov, tvorivých ateliérov a diskusných fórum, ale aj konštruktívni a slušní dopisovatelia, či vyjadrujúci sa úradníci. S mnohými zástupcami sa už poznáme na profesionálnej úrovni.

Informácie o projekte

snowball

Intelligent energy for integrated urban and mobility planning

1
2006

Intelligent Energy Europe

Všetkých budeme pozývať na odborné podujatia do Martina, Zvolena, Trnavy či Bratislavы. Na prvom tréningu trénerov školiteľov TTT v Trnave, sa zatiaľ v úlohe pozorovateľov zúčastnili: Ing. Vojtech Fajta, Ing. Ivan Dohnal zo SSC, Ing. Katarína Žideková zo SSC a Ing. Lenka Juhászová, projektantka v DIC, s.r.o. Bratislava sú Trnavčankы. Oslovíme ZMOS aj Úniu miest SR. Očakávame, že z operačných praktických dôvodov najvyššie orgány delegujú pozorovateľov, v lepšom prípade priamych aktérov.

Medzinárodné konzorcium riešiteľov

Holandské kráľovstvo môže byť vzorom pre ekonomiky nových štátov Európskej únie v systéme podpory vedy a výskumu. Pri ministerstve hospodárstva majú agentúru NOVEM (Nederlandse Onderneming voor Verkehr, Energie en Milieu), ktorá skutočne pomáha regiónom a mestám zostavovať projekty, hľadať spôsoby kofinancovania a implantácie úspešných projektov v praxi. Tak vznikli bulváre v mestách Hilversum-Diependaalselaan, Appeldoorn, Utrecht, Dordrecht a ďalších. Ich pozoruhodné výsledky sa v trojročnom projekte SNOWBALL budeme snažiť nasledovať v úsporách energii, znížovaní znečistenia mestského prostredia a najmä vo zvyšovaní bezpečnosti verejných priestorov.

fotografia: Andreas von Zadow

Koordinačné pracovisko máme v meste Deventer a je ním firma Goudappel Coffeng v súčinnosti so Senter-Novem. Na čele projektu stojí páni Paul van Beek, Albert Jansen, Gé Huismans, Maarten Bemmelen, Marc Stemerding a Andreas von Zadow.

Vecnú a ekonomickú gesciu projektu za EÚ má v Bruseli „Komisia európskych obcí, generálne riaditeľstvo pre energie a dopravu“.

Zahraniční partneri: John Thompson & Partners Ltd, NET Engineering SpA, GEA21- Grupo de estudios y alternativas S.I., Joachim Eble Architektur, a mestské úrady spomínaných miest. Postupne budeme informovať aj o aktivitách našich partnerov.

Signatári kontraktu za Slovensko

Prof. Ing. Vladimír Báleš, DrSc., rektor STU v Bratislave,
Prof. Ing. Dušan Petrás, PhD., dekan Stavebnej fakulty STU,
Ing. Štefan Bošnák, primátor mesta Trnava,
Ing. Miroslav Kusein, primátor mesta Zvolen,
Ing. Stanislav Bernát, primátor mesta Martin.

Slovenský kolektív riešiteľov a ich očakávania

Ing. Peter Rakšányi, PhD. - koordinátor SR, člen QSG, mediátor pre regionálnu správu a MŠ, STU v Bratislave: Verím, že myšlienka spolupráce v urbanizme zaujme aj ďalšie mestá, kde sme už niečo pre dopravu urobili: Levice, Piešťany, Myjava, Banská Bystrica, Nové Mesto nad Váhom, Bratislava, Považská Bystrica, Prešov, Bardejov, Ružomberok, Trenčín, Vysoké Tatry.

Ing. arch. Milan Horák - hlavný architekt, Trnava: Rybníkovú si predstavujem ako polyfunkčnú centrálnu zónu Trnavy. Bude impulzom rozvoja areálov športu, škôl aj cukrovaru, historickému jadru ponúkne tie služby, ktoré sú náročné na dopravu. Najskôr však musíme spoločnými silami vyriešiť prejazd ľažkej dopravy cez mesto, úplne prvoradý je obchvat cesty I/51. Riešenia poznáme.

Ing. arch. Beáta Mikušová - vedúca územného plánu a architektúry, Zvolen: rozvoj je podmienený dopravou regionálnych ciest. Začali sme územným plánom, senzitívne priestory definoval Územný generel dopravy. Odstránenie bariéry medzi centrom a zámkom je investične náročné, ale sú iste aj riešenia s prínosmi a vysokou návratnosťou. Bezpečnosť, kvalita života v centre a plynulá doprava sú ciele, ktoré oslovia každého zvolenčana.

Ing. Arch. Viera Štotníková - hlavný architekt, Martin: Vedenie štvorpruhovej, smerovo rozdelenej hlavnej zbernej komunikácie (pôvodne cesta I. triedy) cez centrum mesta nám robí vrásky na čele už niekoľko rokov: križovatky, bezpečnosť chodcov a cyklistov, nedostatok parkovacích miest na okruhu okolo historického jadra a na Jilemnického ulici.

Prof. Ing. Bystrík Bezák, PhD. - člen QSG, mediátor pre štátnu správu, STU v Bratislave: Verejná správa je jedným z rozhodujúcich činiteľov pri presadzovaní udržateľného rozvoja a zvyšovania kvality života obyvateľov tejto krajinu. Úroveň verejnej správy je však podmienená znalosťou a vysokým povedomím o najnovších poznatkoch presadzovania politiky udržateľného rozvoja.

Prof. Ing. Koloman Ivanička, PhD. - STU v Bratislave, V rokoch 2002-2005 pôsobil ako lokálny koordinátor holandského projektu MATRA, v rámci ktorého bola zriadená nezisková bytová organizácia MATRA, n.o. v Martine. Od projektu očakávam presadenie netradičných spôsobov organizácie dopravy, ktoré sú v súlade s modernými požiadavkami trvalo udržateľného rozvoja mestských sídiel.

Ing. arch. Henrich Pifko, PhD. - člen N-QSG, Fakulta architektúry STU: Environmentálne orientovaná architektúra môže v mestskom priestore zvýrazniť aj princípy upokojovania mestských štvrtí, úspory energií budov a alternatívnej dopravy bicyklom. Overili sme si to už vo Zvolene aj v Trnave.

Informácie o projekte snowball

Intelligent energy for integrated urban and mobility planning

1
2006

Intelligent Energy Europe

Ing. Milan Ondrovič - člen N-QSG, STU Bratislava:

Očakávam, že medzinárodná spolupráca miest a technických partnerov vytvorí podmienky pre zatraktívnenie a zvýšenie bezpečnosti environmentálne únosných dopravných systémov a dôležitej debarierizácie životného prostredia miest pri zachovaní plynulosť a bezpečnosti cestnej premávky.

Ing. Peter Lóš - stážista, STU Bratislava:

Podpora zo strany verejnej správy a zapojenie verejnosti je veľmi dôležitou stránkou implementácie dopravnoinžinierskych riešení. Mojom úlohou na stáži v Deventeri je preto naučiť sa pracovať s počítačovými dopravnými modelmi a simuláciami, ktoré by bolo možné použiť na podporu a propagáciu riešení v partnerských mestách.

Ing. Kristián Szekeres - člen N-GSQ, STU Bratislava:

Chcem prispieť k vytvoreniu mestského prostredia, v súlade s princípmi udržateľného rozvoja. Verím, že zmenou rozmyšľania v dopravnom plánovaní a urbanizme sa rozšíria progresívne metódy dopravno-urbanistického plánovania v slovenskej praxi.

Ing. Miroslava Glozmeková - N-QSG, Trnava: doktorandské štúdium na STU Stavebná fakulta: Chcem sa zamerať na parametre environmentálnej únosnosti. Na workshopoch je možné získať množstvo nových informácií o riešení dopravných problémov na lokálnej, ale aj na medzinárodnej úrovni. Definovanie hlavných kľúčových hráčov nám pomôže získať iný pohľad na riešenie problémov v doprave.

Ing. Viera Vančová • Ing. Michaela Mitašíková • Mgr. Imrich Žigo
Trnava

Zvolen

Martin

Ako projektoví manažéri zabezpečujeme logistiku a propagáciu projektu, komunikáciu s Goudappel Coffeng a Európskou komisiou, preklady, tlmočenie a prípravu prezentácií, priebežné a záverečné správy projektu, podklady na medzinárodné prezentácie a sledujeme finančné toky projektu.

Informácie o projekte Snowball vydáva Tím SNOWBALL pri STU v Bratislave a v mestách Martin, Trnava, Zvolen, 2-4 x ročne, ako informačný bulletin o aktivitách, novinkách a zaujímavostach súvisiacich s projektom EÚ č. EIE/05/109/SI2.419575 Snowball.

Redakčná rada - predsedca: P. Rakšányi - členovia: M. Mitašíkova, V. Vančová, I. Žigo, M. Ondrovič

Adresa redakcie: Radlinského 11, 813 68 Bratislava, Stavebná fakulta, Tel.: +421 2 59274354, E-mail: raksanyi@stuba.sk

Grafika: M. Ondrovič, **Jazyková redakcia:** J. Rakšányiová

Distribúcia: www.stuba.sk, www.zvolen.sk, www.martin.sk, www.trnava.sk a poštou.

**Počet výtlačkov 250, nepredajné
Ročník 1. číslo 1.**